

Landbruksdirektoratet

PROTOKOLL

fra

møte i Omsetningsrådet

fredag 17. oktober 2014 kl. 08:30

på

Kleivstua Hotell

Møtet hevet kl. 09:30

Til stede:	Björg Tørresdal, Ann Merete Furuberg, Lars Petter Bartnes, Bjørn-Ole Juul-Hansen, Einar Enger, Trond Reierstad, Vibeke Andersen, Sveinung Svebestad, Randi Ledaal Gjertsen, Sigrid Helland og Jan - Egil Pedersen
Forfall:	
Fra Landbruksdirektoratet:	Jørn Rolfsen, Sigurd-Lars Aspesletten, Elsebeth Hoel, Ida Louise Bjønness, Siv Heia Uldal, Bjørn Skjeppe, Øyvind Breen, Lise Wirstad Dynna, Mari Holtedal Vold, Hege Heiberg, Kjetil Tysdal og Anders Leine

Saksliste

48/14	Godkjenning av innkalling og dagsorden	3
49/14	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	4
50/14	Orientering fra markedsregulator	5
51/14	Etablering av Landbruksdirektoratet - oppfølging av vedtaksmyndighet delegert av Omsetningsrådet til Statens landbruksforvaltning	6
52/14	Endring av forskrifter/retningslinjer under Omsetningsrådet som følge av etableringen av Landbruksdirektoratet	8
53/14	Kjøtt - Søknad fra TYR om overføring av midler fra 2013	15
54/14	Anmodning fra Gloppen Produsentlag om sletting av Omsetningsrådets urådighetserklæring på gnr. 69 bnr. 169 i Gloppen kommune	17
55/14	Høring om forslag til endring av krav til revisorattestasjon på renteoppgjør	19

56/14	Melk - Endret bruk av midler til Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no) AS for 2014	24
57/14	Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2015	28
58/14	Egg - satser markedsregulering andre halvår 2014	34
59/14	Egg- Frivillig førtidslaktning av verpehøner i 2015	37
60/14	Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet oktober 2014	44

Saksnr.: 48/14	Sektor: Alle	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.:

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Saksnr.: 49/14	Sektor: Alle	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saksnr.:

Beskrivelse

Det er ikke kommet merknader til protokollen.

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

[Protokollen fra telefonmøtet 21.08.2014 godkjennes.](#)

Saksnr.: 50/14	Sektor: Kjøtt, egg, fjørfekjøtt, melk og korn	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.:

Beskrivelse

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Einar Enger
- Kjøtt, egg og fjørfekjøtt Sveinung Svebestad
- Melk Trond Reierstad

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling. Presentasjonene til Enger og Svebestad sendes ut sammen med protokollen.

Vedtak

[Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.](#)

Saksnr.: 51/14	Sektor: Alle	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Etablering av Landbruksdirektoratet - oppfølging av vedtaksmyndighet delegert av Omsetningsrådet til Statens landbruksforvaltning	Saksnr.: 14/51089

Beskrivelse

Det ble i statsråd 06.06.2014 besluttet å opprette et nytt direktorat under navnet Landbruksdirektoratet, jf. kgl.res. av 06.06.14. Det nye direktoratet opprettes med virkning fra 01.07.2014 og overtar oppgaver og personell fra Statens reindriftsforvaltning (SRF) og Statens landbruksforvaltning (SLF). I den forbindelse må Omsetningsrådet overføre til Landbruksdirektoratet myndighet som per 30.06.2014 var delegert til Statens landbruksforvaltning.

Hjemmel

Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer, § 3, siste ledd.

Forutsetninger**Vedlegg****Behandling i OR**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet delegerer med virkning fra 01.07.2014 alle oppgaver som var delegert til Statens landbruksforvaltning per. 30.06.2014, til Landbruksdirektoratet.

Etablering av Landbruksdirektoratet - oppfølging av vedtaksmyndighet delegert av Omsetningsrådet til Statens landbruksforvaltning

Det ble i statsråd 06.06.2014 besluttet å opprette et nytt direktorat under navnet Landbruksdirektoratet, jf. kgl.res. av 06.06.14. Det nye direktoratet opprettes med virkning fra 01.07.2014 og overtar oppgaver og personell fra Statens reindriftsforvaltning (SRF) og Statens landbruksforvaltning (SLF). I den forbindelse må Omsetningsrådet overføre til Landbruksdirektoratet myndighet som per 30.06.2014 var delegert til Statens landbruksforvaltning.

Som et ledd i å effektivisere saksbehandlingen delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 01.01.2010. Vedtaket lød slik:

1. Omsetningsrådet beslutter at følgende deler av rådets myndighet delegeres til Statens landbruksforvaltning:
  - a. Avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder bevilgningsoppgaver for gjennomførte avsetningstiltak som markedsregulator kan iverksette uten forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet, med unntak av oppgaver vedrørende kompensasjon for reguleringskapasitet hos Tine SA.

I sak 24/13 fikk SLF delegert myndighet til å fastsette kompensasjonen til produsentene og slakteriene for å delta i tiltaket reduserte slaktevekter på gris.

Vedtaket i 2010 om delegering ble gjort uten tidsbegrensning, men det ble presisert at rådet når som helst kan velge å ta tilbake delegert myndighet. I saksinnstillingen het det at det er naturlig at ordningen evalueres etter en periode, men det ble ikke gjort noe vedtak knyttet til dette.

I perioden 2010 til 2013 har antallet delegerte saker referert i Omsetningsrådet vært:

2010:	3
2011:	24
2012:	16
2013:	18

Antall delegerte saker ligger mellom 15 og 20 i året. Årsaken til få saker i 2010 og mange i 2011, var at noen saker som kunne vært referert i 2010, først ble referert i 2011.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet har samme organisasjonsnummer som det SLF hadde. Direktoratet foreslår likevel at Omsetningsrådet formelt vedtar å overføre delegert myndighet som lå til SLF, til direktoratet.

Omsetningsrådet har ikke anmodet om noen evaluering av ordningen med delegert myndighet. Delegeringen har redusert antall saker til rådet og dermed også redusert belastningen i sekretariatet. Det har ikke vært registrert spesielle utfordringer knyttet til oppfølging av vedtaket. Landbruksdirektoratet ser derfor ikke behov for en egen evaluering av ordningen.

Saksnr.: 52/14	Sektor: Alle	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Endring av forskrifter/retningslinjer under Omsetningsrådet som følge av etableringen av Landbruksdirektoratet	Saksnr.: 14/49969

Beskrivelse

Det ble i statsråd 06.06.2014 besluttet å opprette et nytt direktorat under navnet Landbruksdirektoratet, jf. kgl.res. av 06.06.14. Det nye direktoratet opprettes med virkning fra 01.07.2014 og overtar oppgaver og personell fra Statens reindriftsforvaltning (SRF) og Statens landbruksforvaltning (SLF). I den forbindelse må en del forskrifter og retningslinjer endres. Denne saken gjelder endringer i regelverk under Omsetningsrådet. I tillegg gjøres en endring som var uteglemt ved forskriftsendring i juni 2013 ved overgangen til volummodellen for sau og lam.

Hjemmel

Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11, forskrift 2003-07-01 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer og forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

1. I følgende forskrifter/retningslinjer endres Statens landbruksforvaltning til Landbruksdirektoratet:
  - Forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
  - Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.03.2011
  - Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.03.2012
  - Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.06.2009
  - Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.06.2009
  - Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 01.12.2009
2. I forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer skal § 5-1, 2. ledd lyde:

Dersom det brukes reguleringsmidler til eksport av storfekjøtt, sau eller lam skal markedsregulator pålegges mottakspålikt på innenlands produsert storfekjøtt, sau eller lam fra uavhengige aktører. Mottakspålikt avgrenses

til en andel av det volumet som planlegges eksportert. Mottaksplikten fra hver av de uavhengige aktørene avgrenses til den enkelte aktørs andel av slaktingen av det samme kjøttslaget de siste 12 månedene multiplisert med planlagt eksportert kvantum.

Behandling i OR

Bjørn-Ole Juul-Hansen stilte spørsmål om behovet for endring av § 5 i «Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt» i forbindelse med omlegging til volummodellen for sau/lam. På dette grunnlag foreslo leder Bjørg Tørresdal at pkt. 2 i innstillingen utsettes inntil dette er avklart. Landbruksdirektoratet legger fram saken til møtet i desember. Landbruksdirektoratet gjorde oppmerksom på at innstillingen også burde inneholde ikrafttredelsestidpunkt for endringer i regelverket. Dette ble tatt inn som nytt pkt 3. Innstillingen med ovennevnte endringer ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. I følgende forskrifter/retningslinjer endres Statens landbruksforvaltning til Landbruksdirektoratet:
  - Forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
  - Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.03.2011
  - Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.03.2012
  - Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.06.2009
  - Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.06.2009
  - Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 01.12.2009
2. Endring av forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 5-1, 2. ledd, utsettes inntil det er vurdert behovet for endringer i Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, § 5. Vurderingen skal foreligge til neste møte i Omsetningsrådet.
3. Endringene i pkt. 1 trer i kraft straks.

Endring av forskrifter/retningslinjer under Omsetningsrådet som følge av etableringen av Landbruksdirektoratet

Det ble i statsråd 06.06.2014 besluttet å opprette et nytt direktorat under navnet Landbruksdirektoratet, jf. kgl.res. av 06.06.14. Det nye direktoratet opprettes med virkning fra 01.07.2014 og overtar oppgaver og personell fra Statens reindriftsforvaltning (SRF) og Statens landbruksforvaltning (SLF). Avdelingen som arbeider med reindriftsspørsmål er lokalisert i Alta.

I den forbindelse må navnet Statens landbruksforvaltning og Statens reindriftsforvaltning endres til Landbruksdirektoratet i alt regelverk. Landbruksdepartementet vil gjøre disse endringer i det regelverk de selv har fastsatt. Omsetningsrådet må gjøre tilsvarende med sitt regelverk.

Dette vil omfatte følgende forskrifter/retningslinjer:

1. Forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
2. Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.03.2011
3. Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.03.2012
4. Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.06.2009
5. Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.06.2009
6. Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 01.12.2009

I tillegg gjøres en endring i § 5.1 i forskrift nr 1136. I forbindelse med overgangen til volummodellen for sau/lam fra 01.07.2013 skulle sau/lam legges til alle steder der vokummodellen omtales. I § 5.1 ble imidlertid dette ved en inkurie ikke gjort.

1. Forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer

§ 2, punkt j, skal lyde:

Korn: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljefrø og andre arter fastsatt av Landbruksdirektoratet som omsettes gjennom markedsordningen for korn.

§ 3-2, andre ledd, skal lyde:

Markedsregulator skal foran hvert år foreslå omsetningsavgift på grunnlag av prognoser over kostnader knyttet til behov for avsetningstiltak, til administrative oppgaver hos markedsregulator og Landbruksdirektoratet, til eventuelle andre tiltak godkjent av Omsetningsrådet og under hensyntagen til størrelsen på eksisterende fond.

§ 4-3-3 skal lyde:

Grunnlaget for fordeling av melk er den samlede prognose for avtaleåret for prisutjevningssystemet for melk. Markedsregulator skal på grunnlag av prognosetall som er stadfestet fra Landbruksdirektoratet, fordele melk ut fra meieriselskapenes prognostiserte behov og i henhold til bestemmelsene over.

§ 4-3-4, 3. ledd skal lyde:

Leveranseplanen og beregningen av stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad overvåkes av Landbruksdirektoratet. Alle meieriselskaper som ønsker tilført melk under forsyningsplikten kan få innsyn i grunnlaget og de beregninger som er gjort, så langt forretningsmessige forhold tilknyttet de ulike meieriselskaper tillater dette.

§ 4-3-5 skal lyde:

Ved endringer i leveransen av rå melk og/eller anvendt kvantum hos et meieriselskap av slikt omfang at ny prognose kreves under prisutjevningsordningen, skal meieriselskapet gi melding til Landbruksdirektoratet og markedsregulator, og leveranseplanen om nødvendig justeres. Justeringen av leveranseplanen skal gjennomføres så snart de nye prognosene er stadfestet av Landbruksdirektoratet.

§ 4-3-8, 3. ledd skal lyde:

Ved betydelige avvik mellom faktisk egenmelksgrunnlag eller det prognosegrunnlaget som er lagt til grunn for praktisering av forsyningsplikten, jf. første avsnitt, kan Landbruksdirektoratet frata aktuelle meieriselskap retten til suppleringsleveranse i en etterfølgende månedsperiode. Ved gjentakende slike avvik kan Omsetningsrådet frata meieriselskapet retten til å motta melk for en lengre periode.

§ 4-3-8, 4. ledd skal lyde:

Mottakere av melk i henhold til 4-3-1, opp til henholdsvis 15 og 30 mill. liter melk, og i henhold til 4-3-2 plikter i alle uker å ta imot minimum 80 prosent av siste 3 måneders gjennomsnittlige ukentlige mottak av melk. Ved mottak av mindre melk enn hva disse beregningene tilsier kan Landbruksdirektoratet begrense meieriselskapenes rett til leveranse i en etterfølgende månedsperiode. Ved gjentakende slike avvik kan Omsetningsrådet utelukke meieriselskapet retten til å motta melk for en lengre periode.

§ 4-3-8, 7. ledd, skal lyde:

Dersom det er betydelige avvik mellom faktisk og meldt driftsstans, kan Landbruksdirektoratet begrense meieriselskapets rett til leveranse i en etterfølgende månedsperiode. Ved gjentakende slike avvik kan Omsetningsrådet utelukke meieriselskapet fra forsyningsplikten for en lengre periode.

§ 4-3-8, 8. ledd, skal lyde:

Bestemmelsen kan fravikes ved avtale. Eventuell avtale skal sendes Landbruksdirektoratet til orientering.

§ 5-1, 2. ledd skal lyde:

Dersom det brukes reguleringsmidler til eksport av storfekjøtt, sau eller lam skal markedsregulator pålegges mottaksplikt på innenlands produsert storfekjøtt, sau eller lam fra uavhengige aktører. Mottaksplikten avgrenses til en andel av det volumet som planlegges eksportert. Mottaksplikten fra hver av de uavhengige aktørene avgrenses til den enkelte aktørs andel av slaktingen av det samme kjøttslaget de siste 12 månedene multiplisert med planlagt eksportert kvantum.

§ 5-3-2, 1. og 2. ledd skal lyde:

Markedsregulator skal så lenge det brukes reguleringsmidler til eksport av smør, pålegges mottaksplikt (kjøpeplikt) på innenlands produsert smør fra meieriselskaper i prisutjevningsordningen under markedsordningen for melk, til en pris tilsvarende tilvirkningsverdien på smør. Alternativ levering av melkefett i form av fløte kan skje etter

avtale med Tine SA. I slike tilfeller skal det benyttes en pris som tilsvarer verdien av produksjonsfløte fastsatt av Landbruksdirektoratet. Oppgjør for leveransen skjer direkte mellom markedsregulator og det enkelte meieriselskap.

Ved avtale om levering av melkefett i form av fløte avgjør markedsregulator i hvilken form dette skal skje (fløte eller bearbeidet produkt) basert på månedlige prognoser fra det uavhengige meieriselskapet. Prognosen sendes med prognoseinnmelding til Landbruksdirektoratet under ordningen med prisutjevning for melkeprodukter. Innmelding av aktuelt volum skal skje til markedsregulator senest en uke før leveranse.

2. Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.03.2011

§ 3-1-1, 3. ledd skal lyde:

Kostnader ved fryselagring og kapitalbinding godtgjøres etter faste satser. For lagring gjelder satsen per kg per måned. For kapitalbinding benyttes rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet. Beregningsgrunnlaget skal være månedens inngående beholdning. Det forutsettes at den bokførte lagerbeholdning justeres for svinn minst en gang årlig.

§ 4, 3. og 4. ledd skal lyde:

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført og inntil betaling skjer. Tilgodehavende eksporttap kan renteberegnes på samme måte fra og med den 16. i den måneden eksporten er gjennomført.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveiling av nominell NIBOR 3-md. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

3. Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.03.2012

§ 2-3 skal lyde:

Ved salg av eggprodukter til spesialmarkeder som for eksempel skip og fly i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og Svalbard godtgjøres differansen mellom varens engrospris og dens salgspris. Ved salg av skallegg godtgjøres differansen mellom varens engrospris og en beregnet pris fastsatt av Landbruksdirektoratet på bakgrunn av verdensmarkedspriser. Denne beregnede prisen blir fastsatt fire ganger årlig.

§ 2-4, ledd 2-4, skal lyde:

Satsene for priskompensasjon fastsettes av Omsetningsrådet forskuddsvis en gang per halvår. Satsen beregnes ut fra aktørenes salgsprognoser for kommende halvår samt Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på skallegg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands.

Søknad om godkjenning for skillevirksomhet sendes Landbruksdirektoratet 4 uker før oppstart av produksjon. Landbruksdirektoratet avgjør søknaden. Søknaden må inneholde en beskrivelse av plan for virksomheten, herunder nødvendig godkjenning fra Mattilsynet, resepter for de ulike produktene og prognoser for salg i ulike markeder.

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at bestemmelsene for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter blir overholdt. Landbruksdirektoratet kan kreve fremlagt de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å utøve slik kontroll

og for å forvalte bestemmelsene om priskompensasjon på en tilfredsstillende måte.

§ 3, 5. og 6. ledd skal lyde:

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført og inntil betaling skjer.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveiling av nominell NIBOR 3-md. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

4. Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.06.2009

§ 3-2-1 skal lyde:

Av midler stilt til disposisjon under jordbruksavtalen for avsetningstiltak kan tilskudd gis til reguleringslagring av epler. Det er kun fruktlagre og produsenter som er godkjent av Landbruksdirektoratet som kan delta i slik lagring. Nye lagringsverter som disponerer kjølelagerkapasitet til lagring av epler kan søke om godkjenning før 1. oktober i den aktuelle lagringssesongen. Lagringsvert har ansvar for å påse at lagringen av epler skjer slik at Mattilsynets krav på dette området er tilfredsstillt, jf. krav i lov om matproduksjon og mattrygghet og i forskrift om næringsmiddelhygiene.

§ 4-2, 1. ledd skal lyde:

Landbruksdirektoratet har ansvar for å registrere potetbeholdningen pr. 1. november, 1. januar, 1. mars og 1. mai i sesongen.

§ 4-5, 3. ledd skal lyde:

Landbruksdirektoratet kan utbetale a konto til GrøntProdusentenes Samarbeidsråd. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd fremlegger samleoppgave til endelig godkjenning av Omsetningsrådets senest to måneder etter at avsetningstiltaket er avsluttet.

§ 6-1 skal lyde:

Landbruksdirektoratet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte ordningene på en tilfredsstillende måte. Landbruksdirektoratet kan kreve at opplysningene bekreftes av statsautorisert eller registrert revisor.

§ 6-2 skal lyde:

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at disse bestemmelsene blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som mottar tilskudd. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

5. Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.06.2009

§ 2-1 skal lyde:

Midler avsatt til markedsregulering innenfor kornsektoren kan nyttes til å finansiere følgende avsetningstiltak som markedsregulator setter i verk:

1. Overlagring av norskprodusert korn fra et avtaleår til et annet. Overlagring skal baseres på anbudsinnbydelse. Etter avtaleårets slutt beregner markedsregulator kostnadene ved

overlagring på grunnlag av kostnader knyttet til overskuddskvantum inkludert eventuelt overlagret overskuddskvantum fra tidligere avtaleår. Kostnadene skal korrigeres for pristap eller prisfortjeneste på overlagret korn. Endelig beløp bevilges av Landbruksdirektoratet.

2. Prisreduksjon ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn.

Ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn ytes kompensasjon for prisreduksjon og til dekning av eventuelle ekstrakostnader i forbindelse med tiltaket. Endelig beløp bevilges av Landbruksdirektoratet.

3. Andre tiltak

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet i det enkelte tilfelle. Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 2-2, 3. ledd skal lyde:

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveiling av nominell NIBOR 3-md. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

6. Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 01.12.2009

§ 4-4, 3. ledd skal lyde:

Søknad om å bli registrert som deltager i ordningen skal sendes Landbruksdirektoratet innen 15. mai før hvert avtaleår. Landbruksdirektoratet godkjenner aktørene. Registrerte aktører får tilsendt all informasjon om endringer i regelverk, satser mv.

Landbruksdirektoratets vurdering

Navneendringen i regelverket er en følge av etableringen av Landbruksdirektoratet og innebærer ingen materielle endringer. Utredningsinstruksen av 24.06.2005 inneholder bestemmelser om når alminnelig høring kan unnlates. Kap. 5.4 pkt. c gir anledning til dette når den må "anses som åpenbart unødvendig". Landbruksdirektoratet mener de foreslåtte navneendringene oppfyller kriteriene i dette punktet og tilrår Omsetningsrådet å gjøre de foreslåtte endringene.

Ved overgangen til volummodellen for sau og lam fra 01.07.2013 ble regelverket endret i sak 37/13. I Omsetningsrådets forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, ble endringen i § 5 ved en inkurie ikke tatt med. Landbruksdirektoratet mener derfor at endringen med grunnlag i utredningsinstruksens kap 5.4 pkt. c, kan implementeres uten ny høring.

Saksnr.: 53/14	Sektor: Kjøtt	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Kjøtt - Søknad fra TYR om overføring av midler fra 2013	Saksnr.: 14/57201

Beskrivelse

TYR fikk for 2013 bevilget 3 230 000 kroner til kvalitets- og avlsarbeid. Regnskapet deres viser et forbruk på 1 734 549 kroner. Grunnet administrative endringer og mangel på personell i 2013 har noen av prosjektene blitt forskjøvet i tid. Ubrukte midler er ført i balansen. TYR var ikke klar over at de måtte søke Omsetningsrådet om å få overført ubrukne midler fra et år til et annet. De ble gjort oppmerksom på dette i juli, og TYR søker om overføring av ubrukne midler fra 2013 til bruk innen utgangen av 2015.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, §§ 2 og 3, fastsatt av Omsetningsrådet 22.10.2008, med hjemmel i lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11

Vedlegg

Brev fra TYR, datert 1. oktober 2014 og revisorbekreftet regnskap for 2013

Forslag til vedtak

Det godkjennes en overføring av ubrukne prosjektmidler fra 2013 på 1 495 451 kroner fra fondet for omsetningsavgift for kjøtt til gjennomføring av prosjekter som skissert i søknad om midler til kvalitets- og avlsarbeid. Midlene må brukes innen utgangen av 2015.

Behandling i OR

Einar Enger foreslo en presisering i vedtakets siste setning. Innstillingen med denne presiseringen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Det godkjennes en overføring av ubrukne prosjektmidler fra 2013 på 1 495 451 kroner fra fondet for omsetningsavgift for kjøtt til gjennomføring av prosjekter som skissert i søknad om midler til kvalitets- og avlsarbeid. Midlene må i så fall brukes innen utgangen av 2015.

Kjøtt - Søknad fra TYR om overføring av midler fra 2013

TYR har i sin søknad om overføring av midler laget en fremstilling som viser hvilke prosjekter det ble gitt støtte til, hvor mye midler som er brukt på hvert prosjekt og hvor mye midler som står ubrukt per 31.12.2013:

Løpende avlsarbeid:

Underforbruk på 465 000 kroner. Årsaken er mangel på personell.

Økt bruk av kjøttfe:

Underforbruk på 56 045 kroner. Programmeringsjobben ble ferdigstilt våren 2014.

Grovfôrprosjekt:

Underforbruk på 465 050 kroner. Årsaken er mangel på personell. Prosjektet finansieres også med midler gitt via Jordbruksavtalen, i form av tilskudd til dyreavl. (500 000 kroner). Disse midlene er fullt ut benyttet i 2013. Aktiviteten i prosjektet er derfor større enn det som fremgår av tabellen i brevet fra TYR.

Prosjekt Stambokføring:

Underforbruk på 267 750 kroner. Antallet markører for å identifisere slektskap ble foreslått økt av Biobank. Dette medførte økte kostnader videre i prosjektet. Midlene ble derfor prioritert for bruk i 2014, samt bruke midler i kampanje for å få flere stambokførte mordyr. Programmeringsjobben Animalia her gjør ble heller ikke utført før i 2014 grunnet forsinkelser med andre jobber.

Verktøy i kjøttfeavl:

Underforbruk på 120 803 kroner. Årsaken er sykdom og svangerskapspermisjon.

Implementering av avlsverdier:

Underforbruk på 120 803 kroner. Årsaken er sykdom og svangerskapspermisjon.

Landbruksdirektoratets vurdering

Vi har underskudd av storfekjøtt i Norge og kjøttfeproduksjonen utgjør en stadig større andel av mengde produsert storfekjøtt. TYR har en viktig rolle i arbeidet med å øke storfekjøttproduksjonen ytterligere. Selv om man baserer norsk kjøttfeproduksjon på utenlandske raser skiller de norske avlsmålene seg fra avlsmål i dyrenes hjemland. Blant annet har man i Norge stor fokus på helseegenskaper og fruktbarhet. Grovfôrutnyttelse er også et viktig kriterium i utvelgelsen av avlsdyr. Regjeringen har i flere år øremerket midler til prosjekter knyttet til grovfôr. Det har også den senere tiden vært stor fokus på økt kjøttproduksjon basert på norske ressurser.

TYR hevder at de har for lite midler til å kunne gjennomføre et tilfredsstillende avlsarbeid. Med bakgrunn i dette vil det være kritisk for organisasjonen å måtte tilbakebetale disse midlene. Landbruksdirektoratet anbefaler derfor en overføring av 1 495 541 kroner fra 2013 for bruk innen utgangen av 2015.

Saksnr.: 54/14	Sektor: Grønt	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Anmodning fra Gloppen Produsentlag om sletting av Omsetningsrådets urådighetserklæring på gnr. 69 bnr. 169 i Gloppen kommune	Saksnr.: 14/28575

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet har gjennom brev av 27.06.2014 fått anmodning fra Gloppen Produsentlag AS om å sørge for at Omsetningsrådets urådighetserklæring på gnr. 69 og bnr. 169 i Gloppen kommune slettes. Produsentlaget vil gjøre endringer på sin eiendom som de ønsker å finansiere med lån i Sparebanken Sogn og Fjordane, derfor ønsker de urådighetserklæringen slettet.

Hjemmel

Tinglysingslovens § 12, jf. § 32 første ledd.

Forutsetninger**Vedlegg**

Anmodning om sletting av urådighetserklæring fra Gloppen Produsentlag, jf. brev av 27.06.2014.

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet ber om at urådighetserklæring på gnr. 69 bnr 169 i Gloppen kommune slettes.

Anmodning fra Gloppen Produsentlag om sletting av Omsetningsrådets urådighetserklæring på gnr. 69 bnr. 169 i Gloppen kommune

Bakgrunn

Omsetningsrådet er rettighetshaver til urådighetserklæring med dokumentnr. 105, tinglyst 18.01.1958 på gnr. 69 bnr. 169 i Gloppen kommune. Erklæringen ble opprettet i forbindelse med utbetaling av økonomisk støtte fra omsetningsavgiftens midler til Gartnerhallen.

Landbruksdirektoratet har gjennom brev av 27.06.2014 fått anmodning fra Gloppen Produsentlag AS om å sørge for at denne urådighetserklæringen slettes. Gloppen produsentlag bruker i dag det vesentligste av fabrikkanleggets areal som de kjøpte av Gartnerhallen i 1996 til mottak, kjøling og innfrysing av frukt og bær. Fra 01.05 2014 har Gloppen produsentlag inngått avtale med Felleskjøpet om utleie av en del av fabrikklokalet til distriktslager av handelsgjødsel og andre landbruksprodukter. Produsentlaget har behov for å gjøre mindre endringer av lokalitetene for å tilpasse disse til Felleskjøpets behov, og har søkt Sparebanken Sogn og Fjordane om lån til dette. I forbindelse med behandling av Gloppen Produsentlags lånesøknad har Sparebanken Sogn og Fjordane registrert Omsetningsrådets urådighetserklæring som de ønsker slettet. Gloppen Produsentlag anmoder på denne bakgrunn om at urådighetserklæringen slettes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Etter Landbruksdirektoratets vurdering er det ikke lenger aktuelt for Omsetningsrådet å nekte samtykke til salg eller endret bruk av Gloppen Produsentlags anlegg. På denne bakgrunn tilrår Landbruksdirektoratet at urådighetserklæringen slettes.

Saksnr.: 55/14	Sektor: Melk og korn	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Høring om forslag til endring av krav til revisorattestasjon på renteoppgjør	Saksnr.: 14/52509

Beskrivelse

Tine SA foreslår i brev av 14. mars 2014 at retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter endres slik at det ikke stilles krav til revisorattestasjon på oppgaven om renteoppgjør. Landbruksdirektoratet vurderer at dette kan være aktuelt for både melke- og kornsektoren.

I forbindelse med oppgjør for avsetningstiltak i markedsreguleringen, kan markedsregulator renteberegne sitt tilgodehavende. Renteoppgave leveres årlig i forbindelse med godkjenning av regnskapssaker i melkesektoren og kornsektoren. Det fremgår av forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer (markedsreguleringsforskriften) § 3-2 siste ledd at bevilgningsoppgaver skal revisorattesteres. Renteoppgavene i melkesektoren og kornsektoren er etter Landbruksdirektoratets vurdering å anse som bevilgningsoppgaver.

Landbruksdirektoratet mener forslaget er relevant og bør sendes på høring. Forslaget vil innebære endringer i markedsreguleringsforskriften og retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter. Når det gjelder retningslinjer for markedsregulering av korn er det ikke spesifisert at renteoppgaven skal være revisorattestert, og vi anser derfor at det ikke er nødvendig å sende denne retningslinjen på høring.

Landbruksdirektoratet foreslår at det gis 5 ukers høringsfrist.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 7 fastsatt av Omsetningsrådet 01.12.2009 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Tine SA 14. mars 2014

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Landbruksdirektoratet sender på høring forslag om å endre forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer samt retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter. Høringen omfatter forslag om å fjerne kravet til revisorattestering på oppgave om renteoppgjør i begge regelverk.
2. Det gis 5 ukers høringsfrist.

Høring om forslag til endring av krav til revisorattestasjon på renteoppgjør

Landbruksdirektoratet har mottatt innspill fra Tine SA om å endre regelverket slik at kravet til revisorattestering på oppgave om renteoppgjør fjernes.

Landbruksdirektoratet har vurdert forslaget, og mener dette kan være aktuelt for melke- og kornsektoren. Vi foreslår derfor at forslag til endringer i regelverket sendes på høring. Forslag til endringer er nærmere begrunnet i utkast til høringsbrev, som er gjengitt nedenfor.

Landbruksdirektoratets vurdering

På bakgrunn av de vurderinger som er gjort i utkast til høringsbrev, foreslår Landbruksdirektoratet at forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer og retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter sendes på høring med forslag om å fjerne krav til revisorattestering på oppgave om renteoppgjør.

Landbruksdirektoratet foreslår videre at det vedtas å gi 5 ukers høringsfrist. Dette er kortere enn normal høringsfrist på 6 uker. Landbruksdirektoratet mener en kortere høringsfrist kan forsvares i denne saken. Endringene medfører forenklinger for markedsregulatorene. Begge direkte berørte virksomheter er representert i Omsetningsrådet og får dermed tidlig kjennskap til forslaget. Landbruksdirektoratet mener derfor utredningsplikten blir ivaretatt også med en 5 ukers høringsfrist, jf. forvaltningsloven § 37 første ledd jf. andre ledd.

Utkast til høringsbrev

Høring av forslag til endringer i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer og av forslag til endringer i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter

Landbruksdirektoratet har mottatt innspill om å endre krav til revisorattestasjon på renteoppgaver i markedsreguleringen. Forslaget går ut på å fjerne kravet til revisorattestering på renteoppgaven. Etter Landbruksdirektoratets vurdering kan dette være aktuelt i melke- og kornsektoren. Landbruksdirektoratet foreslår derfor å endre bestemmelsene i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer (markedsreguleringsforskriften) og retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter som vedrører revisorattestering av renteoppgave i markedsreguleringen.

Endringene omfatter følgende:

Forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2 siste ledd

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 7 tredje ledd

Landbruksdirektoratet tar sikte på å fremme saken for Omsetningsrådet 12. desember 2014. Eventuelle endringer i forskriften og retningslinjene vedtas av Omsetningsrådet.

Vi ber om at eventuelle høringsinnspill sendes Landbruksdirektoratet innen 24. november 2014.

Bakgrunn

I forbindelse med gjennomføringen av markedsreguleringen, kan markedsregulator renteberegne sitt tilgodehavende. Renteoppgave leveres årlig i forbindelse med godkjenning av regnskapssaker i melkesektoren og kornsektoren. Tine SA (Tine) leverer oppgave i melkesektoren og Norske Felleskjøp SA (Norske Felleskjøp) leverer oppgave i kornsektoren. Det er for øvrig ikke tilsvarende oppgaver i de andre sektorene.

Oppgavene viser bl.a. renteberegning for økonomisk mellomværende for Tine og Norske Felleskjøp ved markedsreguleringen av hhv. melk og korn.

Daværende Statens landbruksforvaltning (SLF) mottok innspill fra Tine i forbindelse med renteoppgave vedr. kostnader ved markedsregulering i meierisektoren 2013 (jf. brev fra Tine av 14.03.2014). Tine viser til at det i § 7 i retningslinjene for melk og melkeprodukter framgår at markedsregulator skal utarbeide en revisorattestert renteoppgave for kalenderåret. Tine foreslår at retningslinjene endres på dette punktet slik at det ikke stilles krav til revisorattestasjon. Dette begrunnes med at alle oppgaver som inngår i renteoppgaven allerede er revidert særskilt. Tine påpeker at når det gjelder å konto overføringene har SLF kontroll over hvilke beløp som er overført gjennom året, og SLF vedtar selv rentesatsen som skal benyttes (disse oppgavene er nå overført Landbruksdirektoratet). Renteoppgaven er følgelig en sammenstilling av data som tidligere er godkjent og kontrollert.

Når det gjelder revisorattestering på renteoppgave i kornsektoren, er ikke dette spesifisert i retningslinjer for markedsregulering av korn. Det er imidlertid hjemlet i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2 siste ledd, der det står følgende:

«Alle bevilgningsoppgaver skal være attestert av statsautorisert revisor etter krav fastsatt av Omsetningsrådet.»

Renteoppgavene i melkesektoren og kornsektoren er etter Landbruksdirektoratets vurdering å anse som bevilgningsoppgaver.

Landbruksdirektoratets vurdering

Renteoppgaven er basert på Tines og Norske Felleskjøps innleverte oppgaver over kostnader ved markedsreguleringen i hhv. melkesektoren og kornsektoren. Alle regnskapsoppgavene leveres med egen revisorattest, med unntak av regnskap for markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse. Regnskapet for administrasjonsgodtgjørelse er imidlertid revidert som en del av Tines og Norske Felleskjøps totale regnskaper. Disse tallene blir med dagens regelverk dermed kontrollert av revisor to ganger.

Den foreslåtte endringen vil kunne redusere kostnader til revisjon for Tine og Norske Felleskjøp. Endringen vil også være forenklede i Landbruksdirektoratets saksbehandling. Renteoppgaven bygger på tall fra de andre regnskapssakene, noe som innebærer at alle de andre sakene må være ferdig revidert før renteoppgaven kan vedtas og det totale regnskapet for markedsreguleringen i melkesektoren og kornsektoren kan slutføres. Renteoppgaven kan derfor ikke sendes til revidering før de andre regnskapssakene er ferdig revidert. Dersom revisorattestering av renteoppgaven fjernes, vil Landbruksdirektoratet kunne motta renteoppgavene fra markedsregulator tidligere.

Landbruksdirektoratet viser for øvrig til Tines innspill om at Landbruksdirektoratet har kontroll med flere av elementene som inngår i renteoppgaven. Rentesatsene som inngår er det Landbruksdirektoratet som fastsetter, jf. retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 7 fjerde ledd og retningslinjer for markedsregulering av korn § 2-2 tredje ledd. I tillegg har Landbruksdirektoratet løpende oversikt over hvilke beløp som blir overført å konto til Tine og Norske Felleskjøp gjennom året.

Selve utregningen av rentebeløpet er basert på revisorgodkjente regnskapsoppgaver, å konto overførte beløp fra Landbruksdirektoratet og rentesatser fastsatt av Landbruksdirektoratet. Etter Landbruksdirektoratets vurdering er dette en relativt enkel beregning. Landbruksdirektoratet kontrollerer allerede i dag disse utregningene, og vi tar kontakt med markedsregulator hvis det oppdages avvik. Denne kontrollen blir – parallelt med en eventuell endring av kravet til revisorattestering – nærmere presisert i direktoratets interne rutiner. Retningslinjene i korn- og melkesektoren gir dessuten føringer for hvordan markedsregulator skal beregne renteoppgjøret. Til sammen mener Landbruksdirektoratet dette gir god nok kontroll av grunnlaget for renteoppgjøret.

Dersom Omsetningsrådet gjør vedtak i oppgaver som renteoppgaven bygger på, vil utregningen av beløpet i renteoppgaven måtte omgjøres. Etter dagens regelverk skal renteoppgaven sendes til ny revisorgodkjenning. Dette forsinker saksbehandlingen og kan føre til at det endelige regnskapet innenfor melke- og eller kornsektoren ikke vil kunne ferdigstilles innenfor dagens frister.

Forslag til endringer i regelverket

Med bakgrunn i Tines innspill foreslår Landbruksdirektoratet å endre bestemmelsene i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2 siste ledd og retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 7 tredje ledd, som vedrører revisorattestering av renteoppgave i markedsreguleringen.

Når det gjelder retningslinjer for markedsregulering av korn er det ikke spesifisert at renteoppgaven skal være revisorattestert, og vi foreslår derfor ingen endringer i denne retningslinjen.

Landbruksdirektoratet foreslår at forskrift for markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2 siste ledd skal lyde:

«Bevilgningsoppgaver skal være attestert av statsautorisert revisor etter krav fastsatt av Omsetningsrådet. Oppgaver som er basert på andre revisorattesterte oppgaver trenger ikke egen revisorattestering.»

Landbruksdirektoratet foreslår at retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter som vedrører revisorattestering av renteoppgave i melkesektoren § 7 tredje ledd skal lyde:

«Så lenge fondet for markedsregulering av melk har disponible midler skal markedsregulator, på basis av budsjettgrunnlaget for omsetningsavgiften, få overført å konto midler til å dekke de løpende kostnadene med markedsreguleringen. Å konto overføringer skal skje i midten av hver måned. På basis av godkjente oppgaver og å konto overføringer utarbeider markedsregulator en renteoppgave for kalenderåret.»

Saksnr.: 56/14	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Melk - Endret bruk av midler til Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no) AS for 2014	Saksnr.: 13/32677

Beskrivelse

Tine søker på vegne av Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no) AS (OFM) om å få omdisponere 4 mill. kroner til ekstraordinær melkekampanje i 2014 i regi av European Milk Forum (EMF) til en nyutviklet kampanje "3 om dagen". De søker om at 1,5 mill. kroner kan benyttes i 2014, og om å få overføre 2,5 mill. kroner til samme kampanje i 2015. Saken ble behandlet i konsernstyret til Tine SA 22. september 2014. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines søknad.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. .

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Tine SA 25. september 2014 med vedlagt søknad fra OFM datert 8. august 2014.

Behandling i OR

Innstillingen ble vedtatt mot en stemme (Vibeke Andersen).

Andersen gav følgende stemmeforklaring: «Dette medlem vil vise til at grunnlaget for tildelingen av midler ikke lenger er tilstede. Den foreslåtte alternative bruken av midlene er etter dette medlems oppfatning aktiviteter som bør dekkes av opplysningskontorets ordinære budsjett, da aktiviteter for å øke omsetningen av melk nettopp er en del av formålet med opplysningskontoret for melk. Medlemmet Vibeke Andersen finner derfor ikke å kunne støtte forslaget.»

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner at inntil 4 mill. kroner bevilget til ekstraordinær melkekampanje i 2014 kan overføres til kampanjen "3 om dagen".
2. I 2014 kan OFM bruke inntil 1,5 mill. kroner av de ekstraordinære midlene til kampanjen «3 om dagen».
3. Inntil 2,5 mill. kroner av ekstraordinær bevilgning (i 2014) overføres til bruk på kampanjen «3 om dagen» i 2015.
4. OFM må levere eget prosjektregnskap for bruken av de ekstraordinære midlene til kampanjen «3 om dagen» i forbindelse med fremleggelse av regnskapet for 2014 og 2015.

Melk - Endret bruk av midler til Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no) AS for 2014

Tine søker i brev av 25. september om endret bruk av midler til opplysningsarbeid. Vedlagt søknaden fra Tine følger en redegjørelse fra OFM. Tine viser til at Omsetningsrådet i desember 2013 godkjente at OFM kunne bruke 4 mill. kroner til en ekstraordinær melkekampanje i 2014. Kampanjen forutsatte at OFM kunne delta i en pågående europeisk kampanje i regi av European Milk Forum (EMF). Etter en lengre søknadsprosess for å få tillatelse til å bruke materialet til EMF fikk Melk.no så sent som i juni avslag fra EU-kommisjonen om å kunne bruke forbrukerkampanjen som er delfinansiert av EU. Dette fordi EU opplever at dette er en generisk kampanje for salg av melk i EU-land, ikke norsk melk. OFM har nå søkt om å få bruke midlene til et nytt prosjekt; «3 om dagen».

Bakgrunn

Omsetningsrådet godkjente i møte 10. desember 2013 at 4 mill. kroner kunne benyttes av OFM til en ekstraordinær melkekampanje i 2014. Bakgrunnen for kampanjen var behovet for mer synlighet med reklameaktiviteter fra Melk.no, ut over det det var rom for innenfor det ordinære budsjettet. Det ble forutsatt at midlene skulle benyttes til en europeisk melkekampanje i regi av den europeiske markedsføringsorganisasjonen European Milk Forum (EMF). Kampanjen foregår i 7 land over tre år og er støttet av EU.

OFM kan likevel ikke ta del i EMFs kampanje

Etter vedtaket i OR om bevilgning søkte OFM formelt om opptak i EMF og Norge ble formelt tatt opp i EMF 14. april i år. Etter dette sendte EMF en formell søknad til EU om å godkjenne Norges bruk av reklamekampanjen. Fordi kampanjen delvis er finansiert av EU-midler er det *Directorate general for agriculture and rural development* som godkjenner dette. Den 10. juni i år mottok OFM beskjed fra EMF om at OFM hadde fått avslag på denne søknaden. Selv om EU tidligere hadde sagt seg positive, ble dette avslått pga juridiske vurderinger. EU anser dette for å være en markedsføringskampanje av EU-melk, men i og med at kampanjen er av generisk karakter vil filmen markedsføre norsk melk, noe som ikke kan aksepteres av EU. OFM kan dermed ikke benytte de aktiviteter som er delfinansiert av EU.

Ny kampanje foreslås

OFM har over lengre tid arbeidet med å utvikle et «3 om dagen»-budskap som skal benyttes både mot opinionsledere og forbrukere. Dette er et ledd i å synliggjøre hvorfor melk og meieriprodukter er en viktig del av nordmenns kosthold. Budskapet var opprinnelig planlagt å bli inkludert i den europeiske kampanjen. Kampanjen har følgende langsiktige målsettinger:

- Få flere til å drikke 1 glass melk ekstra per dag
- Beholde de høye positive holdningene til melk
- Redusere de negative mytene om melk for å sørge for at de som er positive til melk ikke faller fra

De kortsiktige kampanjemålsettingene er:

- Øke kjennskapen til «3 porsjoner med meieriprodukter hver dag» fra 24 prosent til 35 prosent blant stor- og mellombrukerne av melk innen 2016
- Øke forståelsen av hva 3 om dagen betyr og hvorfor det er viktig
- Bidra til å øke trafikken med 20 prosent på kjerneområder på nettsiden i 2014

- Tydeliggjøre OFM/Melk.no som avsender for å øke troverdigheten rundt budskapet

Hovedbudskapet i kampanjen er som følger:

- Som del av et sunt kosthold gir 3 porsjoner med meieriprodukter hver dag viktige næringsstoffer som kroppen trenger
- La minst 1 glass melk være 1 av 3

Dersom Omsetningsrådet godkjenner bruk av midler til denne kampanjen skal budskapet markedsføres gjennom TV-reklame, redaksjonelle annonser og digitale kanaler. OFM søker derfor om å få benytte de ekstraordinære midlene for 2014 til denne kampanjen. Fordi det er seint på året før avklaringen kan komme er det hensiktsmessig å fordele disse midlene over 2 år. OFM mener det ut fra en markedsmessig vurdering er riktig å benytte ca. 1,5 mill. kroner i 2014 og 2,5 mill. kroner i 2015. Kampanjen vil kunne starte opp i høst og videreføres inn i 2015.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet viser til at Omsetningsrådet vedtok å bevilge inntil 4 mill. kroner til ekstraordinær melkekampanje i 2014. Det var forutsatt at midlene skulle benyttes til en pågående europeisk melkekampanje i regi av EMF. Bakgrunnen for å knytte seg til denne kampanjen var konklusjoner og anbefalinger med utgangspunkt i melkeanalysen som ble gjennomført i 2012–2013. Ekstramidlene var planlagt brukt til massekommunikasjon i kampanjer på TV og digitale medier, og formålet var å bremse nedgangen i melkeforbruket. Dette skulle oppnås gjennom å øke forbrukernes kunnskap om melk samt øke kjennskapen til Melk.no.

Landbruksdirektoratet vurderer at den nye kampanjen har det samme hovedformål (nemlig å øke forbruket av melk) som den opprinnelige ekstraordinære kampanjen og er innenfor § 2 nr 1. i Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. I henhold til denne bestemmelsen kan midler fra Omsetningsavgiften brukes til reklame og salgsfremmende tiltak. Med reklame og salgsfremmende tiltak forstås tiltak som tar sikte på å påvirke etterspørselen. Det gjelder tiltak som reklame, opplysning overfor forbruker i form av brosjyrer og lignende produkter, varedemonstrasjoner, forhandlerpåvirkning og lignende.

Landbruksdirektoratet tar til etterretning at det ikke er mulig å benytte midlene som forutsatt siden EU ikke vil godta at norsk melk markedsføres gjennom kampanjen. Det fremgår imidlertid av Tines søknad om endret bruk av midler for OFM, at både styret i OFM og konsernstyret i Tine fortsatt mener det er behov for en ekstraordinær melkekampanje i 2014 og 2015.

Sett i lys av at Omsetningsrådet allerede har bevilget 4 mill. kroner i 2014 til ekstra markedsføring av melk, og det faktum at den planlagte kampanjen ikke kan gjennomføres, innstiller Landbruksdirektoratet på at midlene kan overføres til den nye kampanjen «3 om dagen». Landbruksdirektoratet ser at det kan være hensiktsmessig å overføre deler av midlene til 2015 siden det er langt på året før Omsetningsrådet kan avklare en eventuell endret bruk av midler.

Landbruksdirektoratet forutsetter at OFM leverer eget prosjekregnskap på bruken av de ekstraordinære midlene til «3 om dagen» i 2015 når budsjettperioden for disse midlene er avsluttet. Bruken av midler til kampanjen må synliggjøres i OFMs regnskap for 2014 og 2015.

Saksnr.: 57/14	Sektor: Melk	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2015	Saksnr.: 13/24336

Beskrivelse

Fastsettelse av satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2015.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-6 fastsatt av Omsetningsrådet 01.12.2009 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA datert 15. september 2014

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter følgende satser for prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter til spesialmarkeder i 2015:

Yoghurt	kr	4,25	per kg
Hvitost	kr	18,00	per kg
Smør	kr	0,00	per kg
Smelteost	kr	0,00	per kg

Melk - Sats for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2015

Tine SA foreslår sats for salg av meieriprodukter til spesialmarkeder i 2015 i brev av 15. september 2014. Tine foreslår her at satsene for 2014 videreføres uten endringer i 2015.

Beregning

I henhold til § 4-6 i retningslinjene for markedsregulering av melk og melkeprodukter kan det ytes prisnedskrivning i forbindelse med salg av visse norske melkeprodukter til spesialmarkeder. Følgende varegrupper er omfattet av ordningen; yoghurt, smør, ost og smelteost. Det gis prisnedskrivning etter en sats per kg for solgt vare.

Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriiser markedsregulator benytter i spesialmarkeder. For å vurdere markedsregulators forslag har Landbruksdirektoratet for ost benyttet tyske og nederlandske priser og vurdert disse i forhold til markedsregulators forslag til sats. For yoghurt har Landbruksdirektoratet benyttet gjennomsnittlig cif importpris på fruktyoghurt.

De totale kostnadene til prisnedskrivning i spesialmarkeder utgjorde i 2013 kr 5 817 634. Det ble utbetalt prisnedskrivning på grunnlag at et salg på totalt 542 462,7 kg. Kvantaene fordelte seg slik:

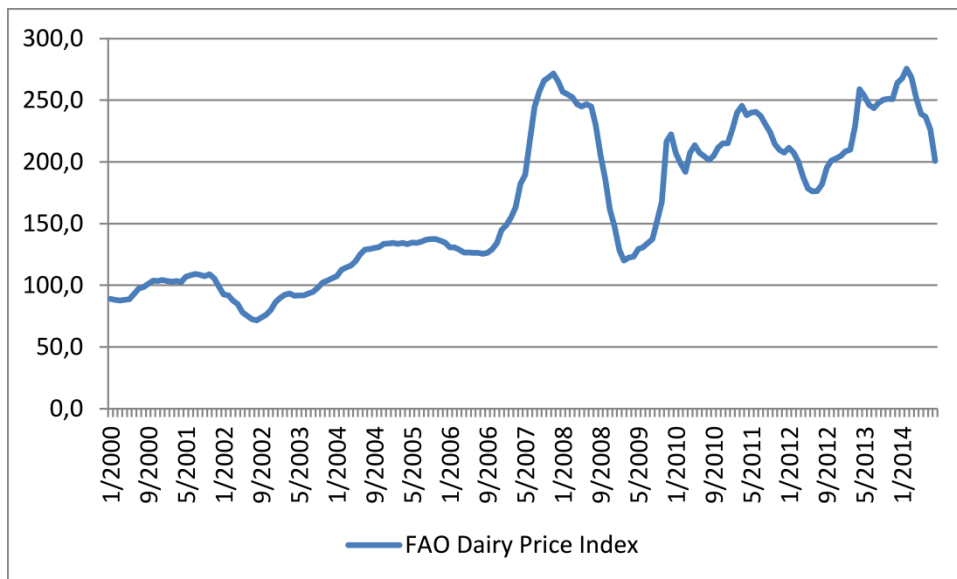
· Yoghurt	287 032,3 kg
· Hvitost	255 430,4 kg
· Smør	0 kg
· Smelteost	0 kg

Informasjon om salg til spesialmarkeder i 2014 vil først foreligge våren 2015, etter at oppgaven for 2014 er sendt inn.

Landbruksdirektoratets vurdering

Omsetningsrådets arbeidsutvalg signaliserte i 2007 at satsene for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg i spesialmarkedene ikke bør økes, men holdes stabile eller reduseres.

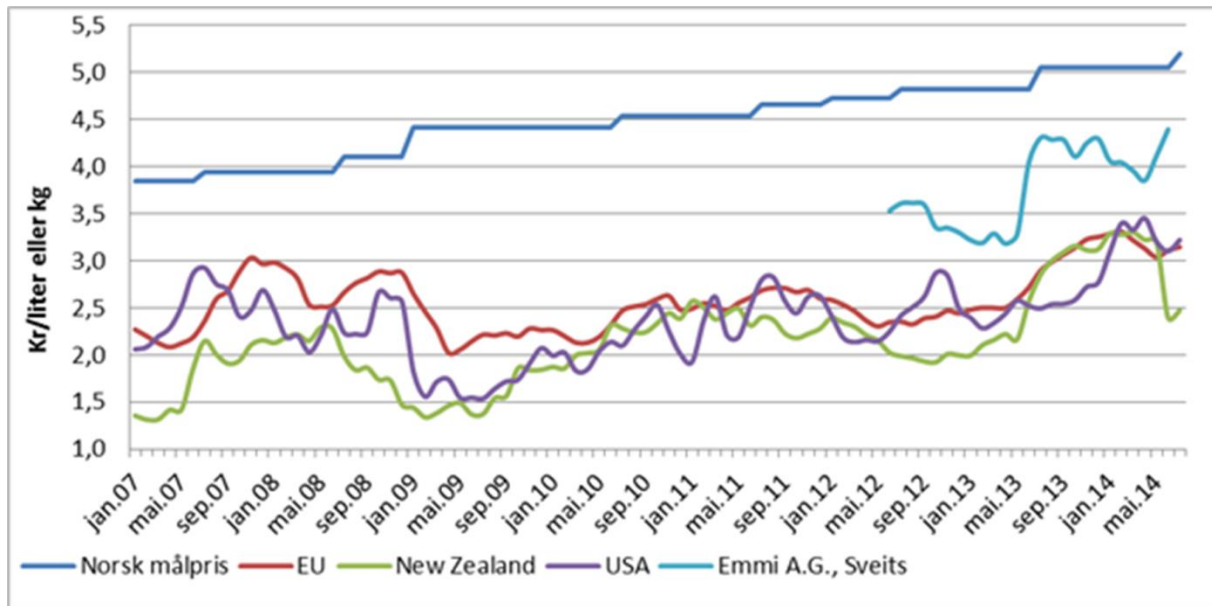
Verdensmarkedsprisene på meieriprodukter var historisk sett høye i 2007. I 2008 ble prisene betydelig redusert, mens de i årene etter 2008 har steget igjen. I følge FAOs Dairy Price Index er nivået i begynnelsen av 2014 på nivå med 2007, mens nivået gradvis ble redusert våren 2014 se figuren under.

I 2013 steg verdensmarkedsprisen på skummetmelkpulver og smør gjennom store deler av året. Prisene nådde et høydepunkt rundt årsskiftet og er redusert i 2014. Prisen på ost økte jevnt i 2013 og i begynnelsen av 2014, mens prisen falt utover i 2014.

Prisene på FAOs prisindeks falt ytterligere i august. Sammenlignet med august 2013 er nå indeksen 18,9 prosent lavere. Det er nedgang på alle produkter i indeksen; smør, ost, skummet- og helmelkspulver. Nedgangen i priser reflekterer både god tilgang på varer for eksport og redusert etterspørsel. I EU har økte produksjons-volumer ført til at større mengder er tilgjengelig for eksport, samtidig som det ved inngangen til ny sesong i Oceania ser ut til at forholdene ligger godt til rette for økte volumer der. Økte volumer har vært en årsak til lavere priser. Tendensen med lavere priser har ytterligere blitt forsterket av importforbudet i Russland og lavere etterspørsel etter melkepulver fra Kina.

Isolert sett tilsier høyere verdensmarkedspris behov for lavere prisnedskrivningssetter, mens reduserte verdensmarkedspriser har motsatt effekt.

Pris til produsent på melk i forskjellige land og norsk målpris frem til august 2014, kilde internasjonale priser: www.milkprices.nl

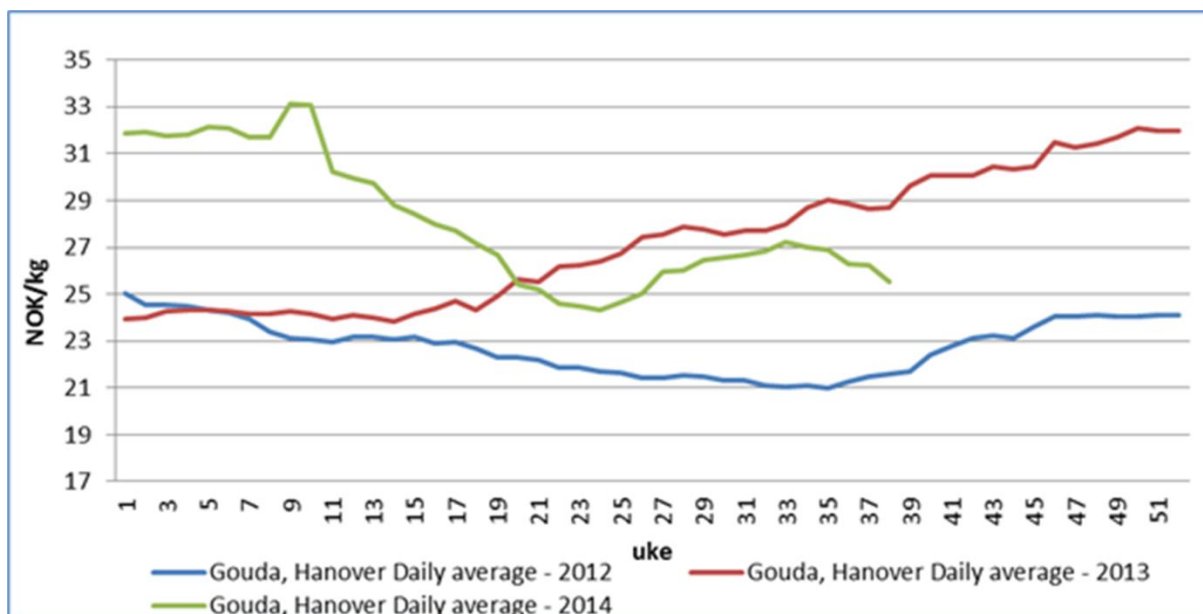
Prisen på melk som produsenter får fra selskaper i EU og fra Fonterra i New Zealand har vært på et høyt nivå i store deler av 2013 og de første månedene i 2014, jf. figuren over. Dette har gitt incentiver om økt produksjon i disse landene. Produsentprisene er imidlertid redusert utover i 2014, i likhet med prisene på meieriprodukter.

Ost

Satsen for hvitost ble økt med kr 3,00 per kg fra 2009, og har stått uendret siden. Prisnivået internasjonalt i første halvår 2014 ligger noe høyere enn i første halvår 2013, i følge de prisene Landbruksdirektoratet følger med på. Prisene er gradvis redusert i 2014 og fra juni har prisen vært lavere enn i 2013.

Landbruksdirektoratet har fått dokumentasjon fra Tine som viser at prisforskjellen mellom norsk pris og verdensmarkedspris for tysk gouda er større enn kr 18,00 per kg, som er Tines forslag til sats i 2015. Prisforskjellen mellom norsk pris og verdensmarkedspris på ost er såpass stor at de endringene vi har sett i prisbildet i 2014 ikke gir grunnlag for lavere sats på ost. Landbruksdirektoratet anbefaler derfor at Tines vurdering om at det er nødvendig å opprettholde satsen for ost på dette nivå støttes.

Grafen under viser utviklingen i prisen på tysk Gouda foregående år og hittil i 2014.

Engrospris på gouda fra Tyskland, Hanover overtok etter Kempten som nasjonalt noteringssted for Gouda i Tyskland fra oktober 2011, kilde: Süddeutsche Butter- und Käseborse og www.milchwirtschaft.de

Yoghurt

Når det gjelder yoghurt, er prisnedskrivningsatsen heller ikke endret de siste årene. Tine har ikke foreslått endringer i denne satsen for 2015.

For yoghurt kan en ikke følge prisutviklingen på verdensmarkedet på samme måte som for skummetmelkpulver, smør og ost, siden pris på yoghurt ikke noteres på børs. Landbruksdirektoratet har derfor sett på gjennomsnittlig cif importpris ved import til Norge, og brukt denne som en referansepris på verdensmarkedets pris. Gjennomsnittlig cif importpris for import av fruktyoghurt på kapittel 4 i tolltariffen var på kr 9,37 per kg i 2012, mens den var kr 13,23 per kg i 2013. De første åtte månedene av 2014 var tilsvarende cif importpris på yoghurt 15,84 per kg.

Til tross for økt pris på importert yoghurt, er det Landbruksdirektoratets vurdering at forskjellen mellom norsk pris og pris på verdensmarkedet er større enn nåværende nedskrivingsats på kr 4,25 per kg. Landbruksdirektoratet mener derfor at satsen på yoghurt kan videreføres i tråd med Tines forslag.

Smør

Prisnedskrivningsatsen for smør ble satt til null i 2013 og denne ble videreført i 2014. Tine foreslår å videreføre denne satsen også for 2015. Det har ikke vært omsatt smør innenfor ordningen i 2013. Sett i forhold til Omsetningsrådets føringer fra 2007, om at satsene for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg i spesialmarkedene ikke bør økes, men holdes stabile eller reduseres, støtter Landbruksdirektoratet dette forslaget.

Smelteost

Satsen på smelteost ble satt til kr 0,00 per kg fra 2009. Det har ikke vært omsatt smelteost innenfor ordningen i 2013. Tine forslår ingen endringer i satsen for smelteost for 2015.

Konklusjon

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette Tines forslag til satser for prisedskriving av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder i 2015.

Tabellen under viser en oversikt over satsene i 2011, 2012, 2013, 2014 og sammenlignet med foreslåtte satser for 2015.

	2011	2012	2013	2014	2015
	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg
Yoghurt	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25
Hvitost	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00
Smør	6,50	6,50	0,00	0,00	0,00
Smelteost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Saksnr.: 58/14	Sektor: Egg	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Egg - satser markedsregulering andre halvår 2014	Saksnr.: 14/26743

Beskrivelse

Nortura har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for 2. halvår 2014. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget. Endringene av satsene har primært grunnlag i lagerkostnader og økt pallestørrelse.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av omsetningsrådet 29. mars 2012, §§ 2 og 3, med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura av 15. september 2014

Behandling i OR

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende satser for markedsreguleringen av egg for 2. halvår 2014:

Reguleringstiltak og varegruppe**Satser i øre per kg 2. halvår 2014**Kjølelagring per uke

Egg	8,1
Heleggpulver	10,6

Fryselagring per måned

Heleggmasse	19,8
Eggehvite	18,6

Egg - satser markedsregulering andre halvår 2014

Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren andre halvår 2014 er det ikke lagt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene sammenlignet med de foregående periodene. Bortsett fra satsen for heleggpulver hvor lagerleien er blitt gjennomgått første gang på en del år og som har ført til en økning i satsen. Endring av satsene har primært grunnlag i lagerkostnader og økt pallestørrelse.

Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Ved beregning av satser er Nortura SAs engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for andre halvår 2014 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 18,87	(18,16)
Heleggmasse	kr 35,49	(34,65)
Heleggpulver	kr 121,84	(117,86)
Eggehvite	kr 29,04	(28,18)

Priser for 1. halvår 2014 i parentes.

Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenværing av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent p.a. Landbruksdirektoratet har fastsatt renten for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 2,12 prosent p.a. for andre halvår 2014. For første halvår 2014 var rentesatsen på 2,13 prosent p.a.

Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner. Her har kostnadene vært uendret de siste to årene. Fra 2014 ble prisen justert opp. Første halvår 2014 klarte markedsregulator å begrense eggproduksjonen gjennom tiltaket førtidsslakting både på slutten av 2013 og mellom jul og påske i 2014. Det var derfor ikke nødvendig å leie inn ekstraordinære og dyrere lagre første halvår 2014. Førtidsslaktingen ble videreført i andre halvår 2014, men på tross av dette har eggoverskuddet og egglageret ut over sommeren økt. Det ble derfor nødvendig å leie nye lagre for andre halvår 2014. I de ti første ukene av annet halvår 2014 har 40 prosent av overskuddseggene blitt lagret på disse lagrene. Markedsregulator vil fortsette med lagernedbygging mot jul, men de anslår at rundt 25 prosent av overskuddseggene i andre halvår 2014 vil være på mer midlertidige lagre.

Håndteringskostnadene for egg er kr 47,98 per pall (kr 54,47 for første halvår 2014) og fordeles på fire uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på fire uker. Etter overgangen til plastbrett, lagres det nå fem mot tidligere fire brett i høyden på en pall. Det lagres derfor ca. 630 kg på en pall, mot 520 kg tidligere. Lagerleien er kr 33,97 per pall per uke (kr 30,00 for første halvår 2014).

Lagerleien gir følgende lagringskostnader per kg egg per uke:

Håndtering:	4 798 øre / 4 / 630 kg =	1,9 øre per kg per uke
<u>Lagerleie:</u>	<u>3 397 øre / 630 kg =</u>	<u>5,4 øre per kg per uke</u>
Lagerkostnader per kg per uke =		7,3 øre per kg per uke

Kostnaden er redusert med 1,1 øre per kg per uke sammenliknet med første halvår 2014 på grunn av økt mengde egg per pall.

Lagringskostnadene for heleggpulver har ikke vært gjennomgått på svært mange år og følgende er de oppdaterte vilkårene: Håndteringskostnadene for heleggpulver er kr 35,00 per pall og fordeles på åtte uker. Det lagres 450 kg per pall. For heleggpulver brukes det delvis et eget lager til kr 28,00 per uke og delvis et felleslager til kr 15,00 per kg per uke. I gjennomsnitt vurderes lagerleien til kr 20 per kg per uke.

Håndtering:	3 500 øre / 8 / 450 kg =	1,0 øre per kg per uke
<u>Lagerleie:</u>	<u>2 000 øre / 450 kg =</u>	<u>4,4 øre per kg per uke</u>
Lagerkostnader per kg per uke =		5,4 øre per kg per uke

Kjøle- og fryselagring

De faste satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering.

Sammenlignet med satsene for kjølelagring i første halvår 2014 er det foreslått en nedgang på 1,1 øre per kg for egg og markant økning på 3,8 øre per kg for heleggpulver. Satsene for fryselagring er det foreslått en økning på 0,2 øre per kg for hver av heleggmasse og eggehvite.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke:

Egg	8,1 øre per kg (9,2 øre per kg)
Heleggpulver	10,6 øre per kg (6,8 øre per kg)

Fryselagring per måned:

Heleggmasse	19,8 øre per kg (19,6 øre per kg)
Eggehvite	18,6 øre per kg (18,4 øre per kg)

Satser for 1. halvår 2014 i parentes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis. Med unntak av satsen for kjølelagring av heleggpulver som har blitt foreslått med en markant økning. Grunnen til dette er at lagringskostnadene for dette produktet ikke har blitt gjennomgått på mange år. Gjennom de årene Nortura har foreslått en lavere sats enn det den reelle satsen har ligget på, er det Nortura selv som har tapt på dette. Derfor tilrår Landbruksdirektoratet at denne økningen godkjennes. Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser i markedsreguleringen for egg andre halvår 2014.

Saksnr.: 59/14	Sektor: Egg	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Egg- Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2015	Saksnr.: 14/56346

Beskrivelse

Nortura søkte i brev datert 25.09.2014 om fullmakt til å gjennomføre førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 900 tonn i 2015. Kostnaden ved full oppslutning om tiltaket vil ligge mellom 6,6 og 7,5 mill. kroner. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29.03.2012, § 2, jf. forskrift av 22.10.2008 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura datert 25.09.2014.

Behandling i OR

På grunnlag av diskusjonen i rådet om begrunnelsen for bruken av reguleringstiltaket, fremmet leder Bjørg Tørresdal forslag til et eget pkt. 2 der Landbruksdirektoratet og Nortura blir bedt om å vurdere nødvendig nivå på årlig overproduksjon av egg for å sikre markedsdekning av norske konsumegg i høysesongene. Innstillingen med dette tillegget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Førtidsslakting av verpehøns kan gjennomføres for å redusere eggproduksjonen med inntil 900 tonn i 2015.

Følgende vilkår gjelder for gjennomføringen av tiltaket:

1.1 Virkeområde

Førtidsslakting av høns er en frivillig ordning for eggprodusenter. Det er et av virkemidlene som kan benyttes for å regulere tilførslene av egg til markedet.

1.2. Forutsetninger

Ordningen med førtidsslakting av høns gjelder for 2015 og omfatter slakting av

høner før ordinær slaktealder. Det er en forutsetning at andre aktuelle virkemidler vurderes og utnyttes parallelt. Det er videre en forutsetning at Rådet for førtidsslakting (se pkt. 1.7) har vurdert markedet og anbefalt tidspunkt for igangsetting.

1.3. Avtale om førtidsslakting

Når kriteriene (se pkt. 1.4) er oppfylt, kan Nortura og produsent inngå gjensidig avtale om bruk av førtidsslakting i tråd med vurderinger foretatt av Rådet for førtidsslakting (se pkt. 1.7). Avtalen følger alminnelige avtalerettslige prinsipper.

1.4. Kriterier for deltagelse i ordningen

Følgende vilkår må være oppfylt for å delta i ordningen:

- Produsentene må i perioden for førtidsslakting ha dyr i alderen 56-76 uker.
- Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet.
- Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær slakteuke.

Produsenter som ønsker å delta i ordningen, melder seg på gjennom respektive eggpakkeri.

Eggpakkeriet sender liste til Nortura med oversikt over:

- Navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene
- Ordinær slakteuke for innsettet
- Ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner
- Dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste 4 ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet
- Dokumentasjon på at leveransene er opphørt
- Dokumentasjon på at hønene er avlivet med faktura over kvantum levert til destruksjon.

1.5. Kompensasjon

Kompensasjonen for produsenter som deltar i ordningen beregnes med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder (76 uker). Kompensasjonen kan gis for høner som avlives i perioden 56-73 uker. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste 4 ukene før slakting. Kompensasjonen beregnes ved at beregnet tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunktet og fram til ordinær slaktealder multipliseres med en sats fastsatt av Nortura, innenfor intervallet fra kr 7,30 til kr 8,30 per kg.

Deltakelse i ordningen forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum 8 ukers opphold fram til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder. Det gis ikke kompensasjon

for planlagt slaktealder høyere enn 76 uker.

1.6. Administrasjon

Nortura administrerer førtidsslaktingen i henhold til dette vedtaket og beslutter hvilke produsenter som skal delta i ordningen. Nortura bekrefter i tillegg antall høns som er tatt ut til førtidsslakting.

Ved større oppslutning om ordningen enn det som er tilstrekkelig for å redusere eggproduksjonen med 900 tonn, skal Nortura legge til rette for en mest mulig lik fordeling av deltakelsen mellom de forskjellige pakkeriene sett i forhold til andel av samlet innveining. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked.

1.7. Råd for førtidsslakting

Rådet for førtidsslakting etablert for gjennomføring av tiltaket i 2013 videreføres med to representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund og to representanter fra Nortura.

Rådet skal anbefale tidspunkt for igangsetting av tiltaket og omfang, jf. markeds-situasjonen. Rådet skal avgi rapport om bruk av ordningen til Landbruksdirektoratet. Rapporten skal inneholde en fordeling av antall kg egg tatt ut hos hver enkelt produsent.

1.8. Utbetaling

Nortura utbetaler kompensasjon til de produsenter som deltar i ordningen. Etter gjennomført førtidsslakting foretas et endelig oppgjør etter vedtak i Omsetningsrådet.

1.9. Kontroll

Produsenten og eggpakkeriet er forpliktet til å gi de opplysninger som

Omsetningsrådet finner nødvendig for kontroll. Det kan være dokumentasjon av opplysninger gjennom leveringsavtale mellom eggprodusent og -pakkeri, avtale om bestilling av nytt innsett, dokumentasjon av at høner er levert til destruksjon, høner og slakteuke, med videre.

1.10. Tilbakebetaling

Ved mislighold av bestemmelsene som gjelder for førtidsslakting av verpehøns i 2015 kan utbetaling av kompensasjon stanses med øyeblikkelig virkning. Hvis utbetaling er foretatt, kan hele eller deler av kompensasjonsbeløpet kreves tilbakebetalt.

2. Nortura og Landbruksdirektoratet bes til neste møte i Omsetningsrådet legge fram en vurdering av hvor stor overproduksjonen av egg må være på årsbasis for at det skal være markedsdekning av norskproduserte konsumegg også i høysesongene.

Egg- Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2015

I brev av 25.09.2014 søker Nortura SA Omsetningsrådet om fullmakt til å gjennomføre frivillig førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 900 tonn i 2015.

For 2015 prognoseres en vekst i eggproduksjonen på to prosent. Denne økningen i produksjonen tilsvarer om lag den mengden produksjonen vil bli redusert med gjennom frivillig førtidsslakting i 2014. Med en økning i engrossalget på en prosent gir dette et prognosert overskudd av norskproduserte egg på rundt 700 tonn. Dette er en betydelig lavere prognose enn den som ble gitt i fjor på 2 100 tonn og viser at eggmarkedet er på vei mot en bedre markedsbalanse. Nortura mener at det fortsatt er nødvendig å gjennomføre førtidsslakting i 2015 selv om overskuddsprognosen er lavere for 2015 enn for 2014. Nortura ønsker å påpeke at det ikke skal mange nyetableringer til før eggmarkedet blir sterkt påvirket av disse. Hver eventuelt nye eggprodusent vil normalt bidra med 130-140 tonn egg per år. I 2014 er det gitt fullmakt til å førtidsslakte verpehøner med en effekt på 2 000 tonn (OR-møte 25.10.2013, sak 13/19106).

Søknad om førtidsslakting for 2015

Grunnlaget for å søke om godkjenning av førtidsslakting er prognosen for 2015, som viser et overskudd på 700 tonn. Markedsregulator vurderer eggsituasjonen slik at det bør gis åpning for å kunne fjerne inntil 900 tonn av eggproduksjonen ved hjelp av førtidsslakting. Søknaden har vært forelagt Kjøtt- og fjørfeforbundets Landsforbund. Det er enighet om volumet og hovedtrekkene for ordningen.

Bruk av andre tiltak

I brevet skriver Nortura at førtidsslaktingen må kombineres med andre tiltak og nevner:

- Pris. Eggprisen ble 11.02.2013 satt ned med kr 0,80 per kg og ytterligere 10 øre ned fra 2014. Med betydelig kostnadsøkning, særlig for kraftfôr, ble økonomien for eggprodusentene svært krevende. Fra 01.07.14 ble prisen økt med kr 0,70 per kg for å kompensere for kostnadsøkning fra februar 2013. Økonomien i eggproduksjonen er nå på om lag samme nivå som den var like etter prisreduksjonen i februar 2013
- Utjevning av markedet ved å lagre råvare til eggprodukter og produsere lagringsdyktig plomme og heleggpulver
- Utsatt slakting av verpehøner for å få mer egg mot høytider
- Tilpasning av tidspunkt for innsett
- Tettere oppfølging av produsentenes produksjonsplaner
- Tettere (daglig) kontakt for å ha oversikt over tilgjengelige egg i markedet
- Hyppigere henting av egg hos produsent
- Aktiviteter for å tilpasse salg

Egg har svært lav priselastisitet, og eggforbruket påvirkes i mindre grad av prisendringer.

Bruk av førtidsslakting

Nortura skriver følgende om bruken av førtidsslakting for 2015:

«Eggmarkedet har klare etterspørselstopper rundt jul, påske, mai og delvis august, mens

produksjonen er tilnærmet stabil. Markedet for konsumegg må dekkes av ferske egg. Eggproduksjonen må dimensjoneres slik at den kan dekke behovet for konsumegg også i høysesongene. Det er i tråd med målsettingene for norsk landbruk om å dekke etterspørselen på hjemmemarkedet etter varer man har naturgitte forutsetninger for å produsere. Det vil også være krevende å dekke konsumeggmarkedet med importegg med tilfredsstillende kvalitet til etterspørselstoppene, da de landene som har tilnærmet samme salmonellastatus som Norge; Sverige, Danmark og Finland har det samme forbruksmønsteret som Norge.

Med ubalansen mellom tilførsler og salg oppstår det et utjevningsbehov gjennom året. For egg er hhv. førtidsslakting av verpehøner og eggproduktvirksomhet de viktigste virkemidlene for å balansere ut sesongsvingninger. Med dimensjonering av løpende produksjon opp mot etterspørselstopper er det da også samlet over året vanskelig å unngå noe overproduksjon.

Førtidsslakting ble benyttet i perioder både i 2013 og 2014.»

Gjennomføring av førtidsslaktingen

Utrangerte verpehøner er ikke etterspurt i markedet, og Nortura slakter ikke lenger verpehøns. I Nortura avlives årlig ca. 1,8 mill. høner. Høner avlives i de fleste tilfeller på gården ved bruk av gasscontainer. Når denne metoden brukes varsles Mattilsynet for at de skal ha muligheten til å kontrollere avlivingen. Dette selv om Mattilsynet ikke skal godkjenne dette tiltaket. Kadavre leveres oftest til Norsk Protein for destruksjon.

I OR-møte 25.10.2013 (sak 53/13) ble det vedtatt at kompensasjon for førtidsslakting kan gis for høner som avlives i perioden 56-73 uker. Dette vil si at førtidsslakting inkluderer avliving av høner inntil tre uker før normal slaktealder. Nortura ønsker at dette kriteriet videreføres og nevner at «Råd for frivillig førtidsslakting» vil vurdere markedet og anbefale tidspunkt for bruk av førtidsslakting.

Kompensasjon til eggprodusentene

Ordningen bygger på at eggprodusentene som førtidsslakter gis kompensasjon for tapte inntekter frem til ordinær slaktealder på 76 uker. Kompensasjonen beregnes ut fra hvor mye inntekter som bortfaller for hvert kilo egg som ikke blir produsert.

Vekta etter andel i hver innredningstype				
Miljøinnredning	44 %			
frittgående	56 %			
økologisk	0 % (inngår i frittgående)			
			Per avliva høne	
			Uten distriktsstils kudd	Med distriktsstils kudd
Eggvekt (g)	65,8			
Ytelse (kilo egg/høne/uke)	0,404			
Eggpris (kr/kg)		kr 15,52		
Distriktsstils kudd	kr 0,22	kr 15,75		
Tapt egginntekt			kr 6,27	kr 6,36
Fôropptak (gram fôr/høne/dag)	115			
Fôrpris	kr 4,05			
Spart fôrkostnad			kr 3,26	
Tapt egginntekt-spart fôrkostnad			-kr 3,01	-kr 3,10
Diverse variable kostnader	kr 0,24	50 %	kr 0,12	
Tapt dekningsbidrag per høne			-kr 2,89	-kr 2,98
Tapt dekningsbidrag per kilo egg			-kr 7,15	-kr 7,38
Nødvendig kompensasjon per kg egg			kr 7,30	

Norturas beregning for 2015 viser at tapt dekningsbidrag ved ikke å ha noe eggproduksjon er kr 7,30 pr. kg egg. Diverse variable kostnader har Nortura satt til 50 prosent da de mener at bare en andel er reell innsparing, siden noen kostnader er lavere mot slutten av innsettet. Nortura har forutsatt at dødeligheten er 3,5 prosent.

Nortura skriver at det er svært viktig å oppnå tilstrekkelig oppslutning om førtidsslakting. Kompensasjonen må derfor være rimelig, men samtidig slik at kompensasjonsbeløpet ikke isolert gir en stimulans til å delta på førtidsslakting. Kompensasjonssatsen har de to siste årene vært fastsatt innenfor et intervall, og denne fleksibiliteten har vist seg å gi god effekt, skriver Nortura. Fastsettingen av sats i ulike perioder vil drøftes i «Råd for frivillig førtidsslakting».

Nortura anbefaler at kompensasjonssatsen for 2015 fastsettes i intervallet fra kr 7,30 til kr 8,30 per kg egg, en justering fra kr 7,00 til kr 8,00 i 2014. Ved full oppslutning vil kostnaden ved tiltaket ligge mellom 6,6 og 7,5 mill. kroner. For tiltaket i 2014 er kostnaden beregnet til mellom 14 og 16 mill. kroner hvis hele den godkjente mengden på 2 000 tonn blir tatt ut.

Vilkår / Dokumentasjon

Dokumentasjonen for omfanget av avlaving på gården i stedet for på et slakteri må være både sikker og enkel. Siden kompensasjonen er knyttet til tapt overskudd per kg egg, er det potensiell eggleveranse en trenger å sannsynliggjøre. Eggpakkeriene har de senere årene dokumentert dette med en oversikt over eggleveransene for de siste fire ukene. Dette er kontrollerbart ved at pakkeriene har arkivert eggavregningene. Eggpakkeriet må videre bekrefte at eggleveransen de fire siste ukene har vært normale eller representative for det

aktuelle innsettet. Eggpakkeriet må bekrefte at leveransen har opphørt.

Det må også dokumenteres at hønene faktisk er avlivet, og at eggproduksjonen ikke bare omsettes på annen måte. Produsenten må dokumentere med faktura hvilket kvantum som er levert til destruksjon.

Nortura foreslår at vilkårene for tiltaket i 2014 videreføres. De skriver videre «det inkluderer at høner kan førtidsslaktes fra de er 56 uker, og det betyr at perioden for førtidsslakting er maksimalt 20 uker før hønene er ved normal slaktealder på 76 uker. I dette ligger det en mulig fleksibilitet her som kan bidra til bedre oppslutning og effekt. Forlenget periode innebærer i seg selv ikke en kostnadsøkning. Kostnaden er avhengig av hvor mye ordningen benyttes.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Markedsreguleringen skal primært håndtere temporære overskuddssituasjoner. Den nåværende situasjonen tenderer i retning av mer permanent overskudd. Tendensen er, på den annen side, at det totale volumet av produserte egg som blir tatt ut ved førtidsslakting er på vei ned. Nortura fikk godkjent å ta ut 2 000 tonn egg for 2014, men så langt i år har de avtalt med eggprodusentene å ta ut 1 100 tonn for hele 2014. De prognoserte et overskudd av norskprodusert egg på ca. 2 100 tonn for det samme året. For 2015 søker Nortura om å få redusere eggproduksjonen med inntil 900 tonn og har prognosert et overskudd på 700 tonn.

De siste to årene har vi totalt sett produsert mer egg enn etterspørselen i hjemmemarkedet tilsier og brukt markedsregulerende tiltak for å håndtere dette. Det er naturlig at vi stiller oss spørsmålet om dette er en løsning vi ønsker å fortsette med. Eggmarkedet har klare etterspørselstopper rundt jul, påske, mai og delvis i august, mens produksjonen er tilnærmet stabil gjennom hele året. Toppene er mest styrt etter behovet for konsumegg, som er ferskvare basert. Eggproduksjonen er nå dimensjonert slik at den kan dekke behovet for konsumegg i høysesongene og ellers i året og da får vi en viss overproduksjon.

Alternativet til denne dimensjoneringen av produksjonen kan være å importere de eggene vi trenger for å dekke etterspørselstopperne. Nortura ser på dette som en krevende løsning. Egg med tilfredsstillende kvalitet og som har tilnærmet lik salmonellakontroll og – status som Norge, kan finnes i våre naboland. Utfordringen her er at disse landene har tilnærmet samme forbruksmønster som Norge og tilgangen på konsumegg fra disse i de aktuelle periodene vil være usikker.

Hvis målsettingen er å dekke etterspørselen etter konsumegg på hjemmemarkedet med norske egg også i forbrukstopperne, må en ha noe overproduksjon. Skillevirksomhet tar unna noe av dette overskuddet. Ordningen med å bruke førtidsslakting for å jevne ut eggproduksjonen gjennom året, er en relativt billig ordning for bonden når den også sikrer han forutsigbarhet i inntekten ved produksjon av egg.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at tiltaket med frivillig førtidsslakting videreføres for 2015.

Saksnr.: 60/14	Sektor: Alle	Beslutningsnivå: Omsetningsrådet
Behandling: 17.10.2014	Tittel: Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet oktober 2014	Saksnr.: 14/8937

Beskrivelse

Som et ledd i å effektivisere arbeidet delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og Omsetningsrådets vedtak i sak 49/10.

Forutsetninger**Behandling i OR**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

[Oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet tas til orientering.](#)

Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet oktober 2014

Tabellen under gir oversikt over nye delegerte saker per 01.10.2014:

Sak nr.	Arkivsak	Tittel						
21/14	13/39655-12	<p>Skilleproduksjon av egg, utbetaling til Nortura for 1. HY 2014 (januar-februar)</p> <p>Vedtak: Statens landbruksforvaltning godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg i januar og februar 2014 som følger:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 1 536 200 (182 881 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 359 907 (42 846 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 1 896 107 (225 727 kg)</td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg.</p>	Salg av eggehvite	kr 1 536 200 (182 881 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 359 907 (42 846 kg)	Totalt	kr 1 896 107 (225 727 kg)
Salg av eggehvite	kr 1 536 200 (182 881 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 359 907 (42 846 kg)							
Totalt	kr 1 896 107 (225 727 kg)							
22/14	13/39655-17	<p>Skilleproduksjon av egg, utbetaling til Nortura for 1. HY 2014 (mars – april)</p> <p>Vedtak: Statens landbruksforvaltning godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg i mars og april 2014 som følger:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 1 530 094 (182 154 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 412 524 (49 110 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 1 942 618 (231 264 kg)</td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg.</p>	Salg av eggehvite	kr 1 530 094 (182 154 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 412 524 (49 110 kg)	Totalt	kr 1 942 618 (231 264 kg)
Salg av eggehvite	kr 1 530 094 (182 154 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 412 524 (49 110 kg)							
Totalt	kr 1 942 618 (231 264 kg)							
23/14	13/39655-21	<p>Skilleproduksjon av egg, utbetaling til Nortura for mai og juni 2014</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg i mai og juni 2014 som følger:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 2 052 019 (244 288 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 434 347 (51 708 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 486 366 (295 996 kg)</td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg.</p>	Salg av eggehvite	kr 2 052 019 (244 288 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 434 347 (51 708 kg)	Totalt	kr 2 486 366 (295 996 kg)
Salg av eggehvite	kr 2 052 019 (244 288 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 434 347 (51 708 kg)							
Totalt	kr 2 486 366 (295 996 kg)							

24/14	14/26743-5	<p>Egg- Regnskap for markedsregulering 1. halvår 2014</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg for første halvår 2014 som følger:</p> <table data-bbox="568 360 1350 533"> <tr> <td>Kjølelagring egg</td> <td>kr 373 159</td> <td>(4 056 077 kg)</td> </tr> <tr> <td>Kjølelagring av heleggpulver</td> <td>kr 10 797</td> <td>(158 786 kg)</td> </tr> <tr> <td>Skip i utenriksfart</td> <td>kr 1 232 990</td> <td>(208 67 kg)</td> </tr> <tr> <td>Prisnedskrivning (-tap) egg</td> <td>kr 0</td> <td>(0 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 1 616 946</td> <td></td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg.</p>	Kjølelagring egg	kr 373 159	(4 056 077 kg)	Kjølelagring av heleggpulver	kr 10 797	(158 786 kg)	Skip i utenriksfart	kr 1 232 990	(208 67 kg)	Prisnedskrivning (-tap) egg	kr 0	(0 kg)	Totalt	kr 1 616 946	
Kjølelagring egg	kr 373 159	(4 056 077 kg)															
Kjølelagring av heleggpulver	kr 10 797	(158 786 kg)															
Skip i utenriksfart	kr 1 232 990	(208 67 kg)															
Prisnedskrivning (-tap) egg	kr 0	(0 kg)															
Totalt	kr 1 616 946																
25/14	14/51486-2	<p>Reguleringslagring av eple 2014</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner GrøntProdusentenes Samarbeidsråds søknad om reguleringslagring av inntil 2 000 tonn epler kl. 1 av sortene rød Gravenstein, Lobo, K. Schneider, Elstar, rød Aroma og vanlig Aroma.</p>															